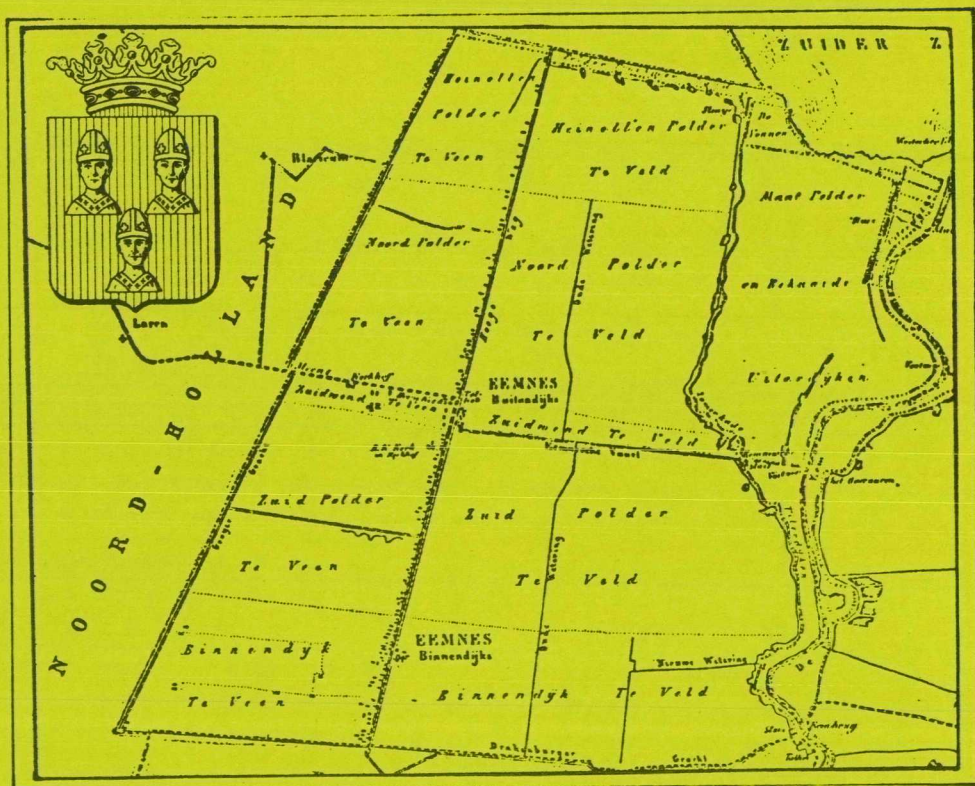
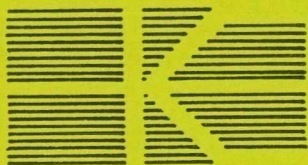
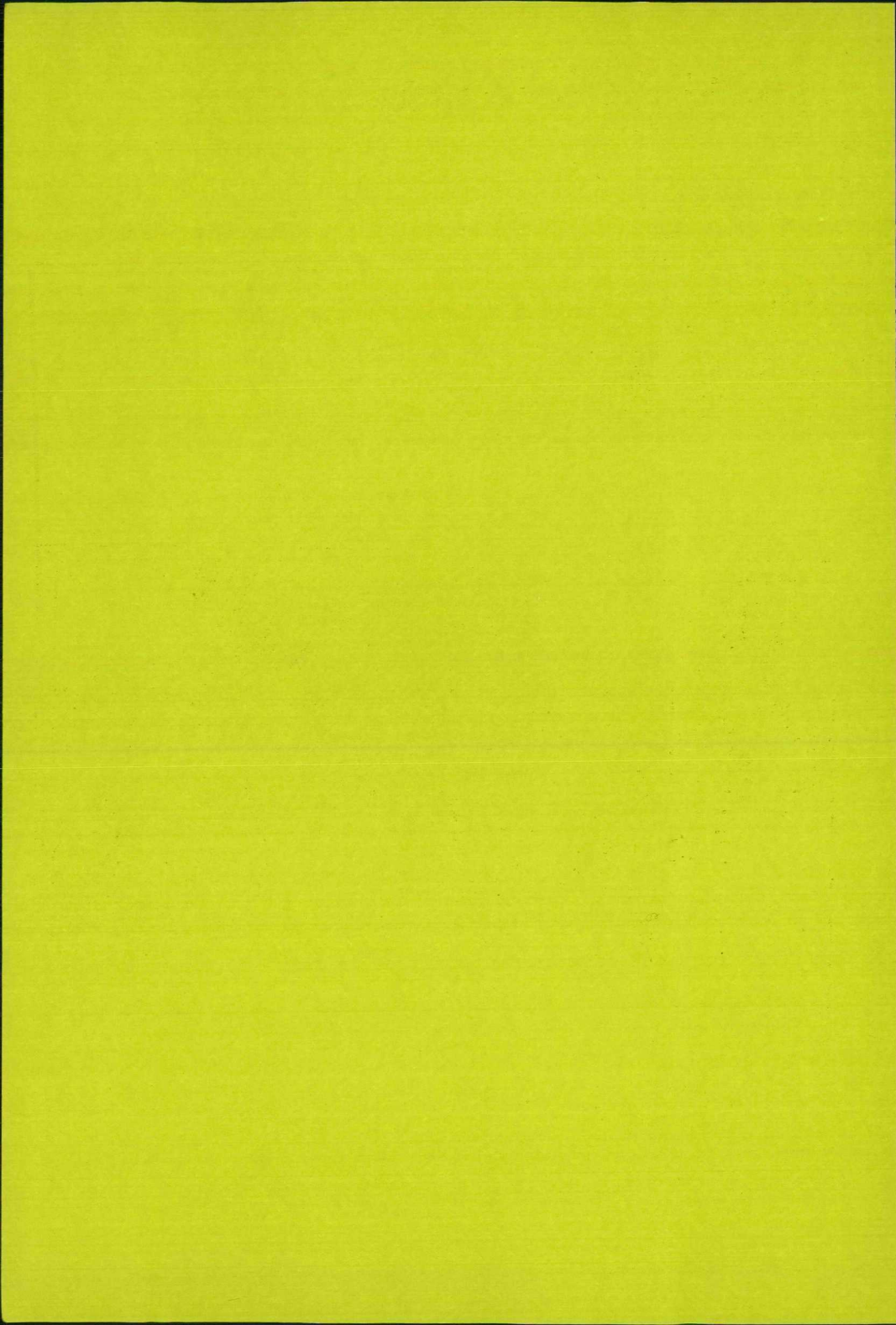

Historische Kring Eemnes

Toren nult 100

1983-2

Historische Kring Eemnes

1983 - jaargang 5 - no. 2.

Verschijnt vier maal per jaar

Bestuur:

Voorzitter

Vice-voorz.

Sekretaris

Penningmeester

Lid

A.M.Veth, Raadhuislaan 51

J.V.M.Out, Raadhuislaan 87

G.van Wijk-Blom, Raadhuislaan 39

C.Jungerling, Ploeglaan 12

M.Achthoven-Hermeler, Faz.hof 12

Kontributie HKE f. 15,-- per jaar

Rabo Bank Eemnes

rek.nr. 31.59.11.425

Girorek.nr. 2080362

Redactie:

H.Grootveld, B.van Raay en

G.L.de Boer sr.

Inhoud:

Van het bestuur 34

Tot Educatie van de Jeugd 34

Werkgroepen

- Fam. Roothart in Eemnes 45

- Meentweg 43 53

Het Luchtschip 58

Nieuwe Straatnamen en huish. 61

Mededelingen 63

*

Doel van de vereniging is bevordering van de kennis van-en de belangstelling voor de geschiedenis in algemene zin en de geschiedenis van Eemnes, met aansluitend gebied, in het bijzonder.

Van het bestuur.

Op het mutsenartikel in het vorige boekje zijn diverse reacties binnengekomen. Deze nieuwe gezichtspunten moeten nog verwerkt worden. Met behulp van allen zullen we de juiste muts wel op de juiste plaats krijgen!

Aan degenen die opgegeven hebben dat zij foto's of kranteknipsels e.d. hebben en die nog niet bezocht zijn, zou ik willen zeggen: U bent niet vergeten, we komen beslist, naar tijdgebrek speelt ons parten.

Tot slot nog iets over de molen aan de sluis: De afbeelding in het vorige nummer was het werk van een 'onbekende meester'. Hiervan werd een (of meer?) copie gemaakt door de kunstschilder J. Sterredejong. Van die copie hadden wij een foto ontvangen.

Na deze rechtzetting wensen wij een ieder een plezierige vakantietijd toe en mocht U in Zeeland in de buurt van Ovezande, gemeente Borssele komen, waar onze molen nu staat, dan zou U ons een groot plezier doen met daar een of meer foto's van te maken. We moeten het nu doen met een onpersoonlijke ansichtkaart, waar we overigens ook blij mee zijn. Bij voorbaat onze dank.

Bertie van Wijk-Blom.

Het onderwijs in de beide Eemnessen heeft een lange gang gekend, voordat het in de vorm kwam zoals wij dat nu kennen.

In drie uitgaven wordt deze vorming toegelicht.

Het eerste deel zal gaan over de bepalingen die de kerkelijke overheden stelden aan het onderwijs en de gebouwen, waarin het onderwijs werd gegeven.

Vervolgens het tweede deel over de mensen die het onderwijs gaven en als laatste over de betaling van deze mensen en de manier waarop zij onderwijs gaven.

Tot Educatie van de Jeugt...

(Het dorpsonderwijs in de beide Eemnessen tot 1915)

Toen in 1705 een nieuwe schoolmeester in Eemnes-Binnen aangesteld moest worden, werd in het notulenboek van het Gerecht de noodzaak hiertoe allereerst aangegeven als 'tot dienste van de kerke' en daarna pas 'tot educatie van de jeugt'. Het onderwijs aan de kinderen was dan ook lange tijd een neventaak van de koster. Over de mensen die dit deden, de resultaten van hun onderwijs, de bepalingen waar ze zich aan moesten houden e.d. gaat deze historische schets.

Allereerst in kort bestek iets over de beide Eemnessen.

De huidige gemeente Eemnes bestond vóór 1811 uit twee zelfstandige gerechten: Eemnes-Buiten (ook wel Buitendijk) en Eemnes-Binnen (oftewel Binnendijk).

De bewoningsgeschiedenis van deze beide Eemnessen gaat terug tot omstreeks 1100, toen men vanuit de hogere gronden langs de Eem de veengronden meer noordwaarts ging ontginnen. Na een hevige eigendomstwist tussen de Graaf van Holland en de Utrechtse bisschop werd uiteindelijk door de laatste de meest noordelijk gelegen ontginningskern Eemnes-Buiten in 1352 van Eembrugge afgescheiden. Het kreeg stadsrechten. De zuidelijke kern, Eemnes-Binnen, werd in 1439 zelfstandig en verkreeg eveneens stadsrechten.

Beide dorpen bleven echter in de loop der eeuwen kleine plattelandsgerechten met een eigen schepenbank (lage en middelbare justitie).

Dit bleef tot 1674. Toen kreeg prins Willem III van de Staten van Utrecht de hoge Heerlijkheid over de Eemnessen en enkele andere Eemlandse gerechten. In Baarn vestigde hij een 'hoge bank' (voor de criminele recht-

spraak) onder leiding van de drossaard. Toen Willem in 1702 overleed kwamen de Eemnessen weer 'in de boezem' der Staten en werd de oude toestand grotendeels hersteld. Om financiële redenen werden beide gerechten echter in 1714 als ambachtsheerlijkheden verkocht. De benoeming van schout, schepenen, maar ook de predikant, koster enz. geschiedde nu door de ambachtsheer of ambachtsvrouw (1).

In 1796 brachten de uit Frankrijk overgewaaid ideeën hierin echter weer verandering; alleen de kerkelijke bemoeienissen van de ambachtsheer bleven tot in deze eeuw bestaan!

In 1811 werden de Eemnessen tot één gemeente samengevoegd.

Hoe constant het bevolkingsaantal in al deze eeuwen bleef, is in onderstaande tabel te zien:

Binnendijk Buitendijk Eemnes (tot)

1518	273	818	1091
1632	274	807	1081
1748	+ 300	+ 1200*	+ 1500
1811	332	816	1148
1890			1285
1960			2676

*(Buitendijk te hoog?)

In de loop van de vorige eeuw nam het bevolkingsaantal in het begin enigszins af (epidemieën?), maar langzaam herstelde dit zich, totdat er door de grote woningbouw in de tweede helft van onze eeuw eerst een verdubbeling, later zelfs een verdrievoudiging kwam (nu: ruim 7000 inwoners).

Wat de religie betreft bleef het aantal rooms-katholieken door de eeuwen heen steeds vrij groot. Na de reformatie (1580) werd er al spoedig één predikant voor beide Eemnessen aangesteld; pas in 1652 werd een eigen predikant voor Binnendijk benoemd. Dit deel van de tegenwoordige gemeente Eemnes bleef

grotendeels katholiek. In 1675 kwam er voor de beide Eemnessen weer een pastoor, die zich in Buitendijk vestigde. Bij de volkstelling van 1839 bleek dat ruim 61% van de totale bevolking katholiek was.

Onderwijsbepalingen in de hervormde notulenboeken.

In de acteboeken van de Kerkeraad van de hervormde gemeente van Eemnes-Buiten vinden we een aantal bepalingen over het onderwijs in het bijzonder over de taak van de schoolmeester.

Die bepalingen stonden ongetwijfeld in deze boeken genoteerd om ze steeds bij de hand te hebben bij de benoeming van een nieuwe schoolmeester. (2)

Welke bepalingen waren in de ogen van de Kerkeraad van toen zo belangrijk. Allereerst had men artikel 9 en 10 uit het Dordtse synodeboek (bijeenkomst van 31 augustus tot 4 september 1652) overgenomen.

Artikel 9 bepaalt, dat alle schoolmeesters het hele jaar les moeten geven; vaak beperkte men zich tot bijvoorbeeld alleen de wintermaanden. Zij moesten gebruik maken van boeken, die vanuit de gereformeerde levensvisie geschreven waren. De kinderen moesten de grondbeginselen van deze religie bijgebracht worden en de schoolmeester moest zelf een voorbeeldig leven leiden. Artikel 10 vermaande de ouders de kinderen niet in 'Paapse scholen oft bij kloppen' (=begijn-tjes of geestelijke vrouwen zonder orderegels) te laten leren.

Ook in Eemnes kwamen dergelijke klopjes voor (3).

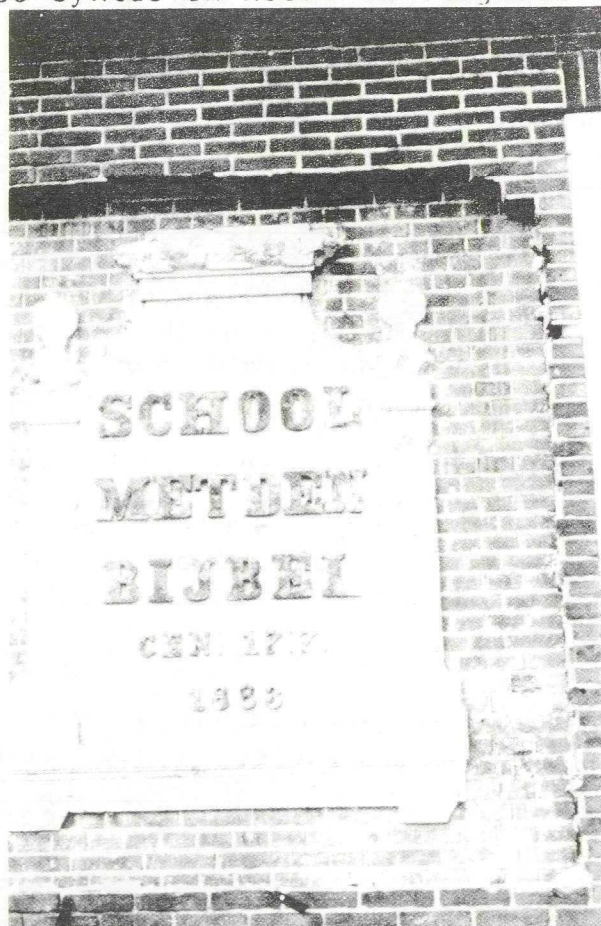
In 1642 werd namelijk een Blaricumse priester bij twee Eemnesser klopjes aangehouden en in het doopboek van de katholieke kerk staan er enkele rond 1675 als doopgetuige genoemd. We vinden de volgende namen: Merritje en Jan-nitje Jans, Neeltje Willems en Grietje Bar-ten. Of **zij** ook kinderen onderricht hebben,

kon ik niet achterhalen.

Verderop in het acteboek staan letterlijk een 6-tal bepalingen overgenomen. Deze bepalingen, die door de classis Amersfoort op 11 maart 1704 werden vastgesteld, moesten ieder jaar aan de leden van de Kerkeraad ter overweging en vermaning worden voorgelezen.

De verschillende artikelen gaan over de plichten van de Kerkeraad, de schoolmeester en de predikant. Zij geven aan, wat deze functionarissen doen moeten om de gereformeerde religie te bevorderen.

Artikel 1 is eigenlijk een nader uitwerking van het bovengenoemde artikel 9 van de Dordtse synode en heeft de volgende inhoud:

a. de schoolmeester moet 1 à 2 keer per week catechesatie geven en de catechismusvragen door de kinderen laten leren;

b. iedere maandagmorgen dient hij te onderzoeken of de preek van de voorgaande zondag is aanhoord en de catechesatie is bijgewoond. De predikant en ouderlingen moeten minstens eens per kwartaal bij de schoolmeester op huisbezoek om uitvoerig naar het bovenstaande te informeren. Als kinderen van diaconie-armen niet ter kerke zouden gaan, moest de ondersteuning die week komen te vervallen. De koster moest een absentielijst bijhouden. Een zeer strenge bepaling, waar tegenover stond, dat de arme kinderen kosteloos onderwezen zouden worden (bepaling uit 1773). Dit laatste is echter zeker in Buitendijk niet altijd het geval geweest (zie: Rapport van Wijnbeek in het hoofdstuk 'Het peil van het onderwijs'). In 1773 werd in het notulenboek opnieuw de resolutie van de Staten van Utrecht uit 1668 in herinnering gebracht. Toen werd bepaald, dat alle katholieke kinderen, die door het dorp ondersteund moesten worden (voornamelijk weeskinderen) bij gereformeerden in de kost moesten zijn. Zij moesten daar een gereformeerde opvoeding genieten.

Het feit, dat deze bepaling na zoveel jaren opnieuw in herinnering werd gebracht met daarbij het besluit het gerecht hier nog eens op te wijzen, bewijst wel, dat toepassing in de praktijk niet altijd plaats vond. Ook de ambachtsvrouw van Eemnes, Jannetje Parvé, bemoeide zich in vroeger jaren al met deze kwestie. In het gemeente-archief is een kladbrief van 20 september 1726 van haar bewaard. Daarin wijst zij de Staten van Utrecht erop, dat in Binnendijk de arm-meester het ene jaar van de roomse, het andere jaar van de gereformeerde religie was en dat de ondersteunde kinderen overeenkomstig de godsdienst van hun ouders werden besteed in de pleeggezinnen 'waardoor conscientiedwang en liefdeloosheyd verbannen word'. (4)

In 1747 was dit ook al aangeroerd: bij het gerecht was een schrijven van de Staten van Utrecht binnengekomen. Daarin deelde men mee klachten van afgevaardigden bij de synodale vergadering te hebben gehad over de besteding van de kinderen. De schout en leden van het gerecht waren in een speciale zitting bijeengekomen om hierover de beraadslagen. Zij besloten een rechtskundige om advies te vragen. (5) De afloop is niet bekend. De Soestenaren, die eenzelfde schrijven ontvingen antwoordden resoluut, dat er binnen hun dorp zelfs niet genoeg gereformeerden woonden, om de gereformeerde kinderen bij onder te brengen! (6) Deze kwestie werd in 1777 wat reëler opgelost door de regeling, dat vanaf dat jaar de katholieken hun armen zelf volledig zouden ondersteunen. (7) Na 1800 vinden we weinig algemene onderwijszaken meer in de notulenboeken van de hervormde kerken, omdat vanaf 1801 het onderwijs een 'algemeen christelijk' karakter moest hebben en direkte bemoeienissen van de kerken daarmee verdwenen was.

De schoolgebouwtjes.

De oudste vermelding van een schooltje is uit de tijd van de reformatie. Er wordt dan gesproken over de grotendeels verwoeste kerk van Buitendijk (door de Spanjaarden), waardoor de gemeente in de school ter kerke ging. (1593)

Over de school van Buitendijk weten we pas meer uit de rekeningen van de kerkmeesters, vanaf 1724 aanwezig. We zien daar in, dat het schoolhuis en de kosterwoning hoogstwaarschijnlijk één geheel vormden en dat dit met deels riet, deels pannen bedekt was. Ook de boerderijen hebben nu nog dezelfde dakbedekking: het pannendak diende voor opvang van schoon regenwater. Voor water had de meester ook een eigen pomp en hij kon ook putten uit de voor hem in het kerkportaal geplaatste regenton, die via de kerkgoten gevuld werd (8).

De school stond vlak bij de kerk, waarschijnlijk ongeveer op de plaats waar tegenwoordig nog de oude openbare school (vóór 1915) staat, thans het voormalige R.K. Verenigingsgebouw, dat op afbraak wacht.

Voor het gebouwtje moest erfpacht betaald worden aan de kerk van Eemnes-Binnen. Dit is niet zo moeilijk te verklaren als men weet, dat op de plaats waar het gebouwtje stond een oude waterkering, de Zuidwend, gelegen heeft. Na het buiten gebruik stellen hiervan is die dijk geslecht en de vrijgekomen grond ten behoeve van de kerk-fabriek (onderhoud) tussen Binnen-en Buitendijk verdeeld. Zo had de kerk van Binnendijk diverse stukken land in Buitendijk.

In het begin van de vorige eeuw was het toenmalige schooltje zo oud en bouwvallig, dat de gemeenteraad tot bouw van een nieuwe school besloot.(9) De goedkeuring hiervan door de schoolopziener en de subsidieverlening van f.1200,-- door Gedeputeerde Staten volgden spoedig. Op 23 juli 1824 was de openbare aanbesteding in herberg 'De Lindeboom'. De aankondigingsaffiche en het bestek met voorwaarden zijn nog in het gemeentearchief aanwezig.(10) De totale kosten van de bouw van een schoollokaal en de verbouwing van de bijbehorende woning werden op f.3000,-- geraamd. Aannemer en architect zijn (nog) onbekend. Het oude schooltje mocht door P. van Es voor f.225,-- afgebroken worden.

Op 25 april 1825 zond de schout aan de gouverneur en de schoolopziener bericht, dat de school gereed was.

Direkt daarop werd er in de gemeenteraad over gesproken ook het oude schooltje van Eemnes-Binnen te vervangen. Dit schooltje, dat tegenover de kerk lag aan het zogenaamde 'schoolpad', geeft ons raadselen: in 1807 was het schoolhuis van Binnendijk voor afbraak voor f.56.18.0 verkocht. Was 18 jaar later de vervangende ruimte al oud te noemen? Had men in 1807 geen nieuw

schoollokaal gebouwd. (Inderdaad bleek uit verder onderzoek, dat men in een oude chirurgijnswoning de school gevestigd had.)

In ieder geval weten we, dat in november 1825 het besluit werd genomen, een nieuwe school te bouwen. Opnieuw werd door de provincie een bedrag van f. 1200,-- toegezegd en op 27 april werd in de herberg 'Het Roode Kruis' de school aanbesteed. Jan Koelewijn, de plaatselijke timmerman, nam voor f. 2800,-- de bouw aan. Ook hiervan zijn in het gemeente-archief de aankondigingsaffiche, het bestek en de voorwaarden nog aanwezig. Het werd een degelijk gebouwtje, want in tegenstelling tot dat van Buitendijk, is het nog steeds in goede staat aanwezig. Nu is het echter als woonhuis ingericht. (Wakkerendijk 220.) De school werd namelijk in 1886 opgeheven.

*Oude schoolgehoew
(W'dijk 220)*

In dat jaar werd de school van Buitendijk door de raad bestemd om alle kinderen van beide Eemnessen, die niet naar het pas gestarte bijzonder onderwijs zouden gaan, te

huisvesten. In 1875 en in 1883 waren respectievelijk katholiek en protestants-christelijk onderwijs van start gegaan.(11) Die school van Buitendijk was al niet meer het gebouwtje van 1824, want op 7 december 1881 had de raad besloten tot nieuwbouw, het liefst aan de 'straatweg' (Wakkerendijk). Men wilde een drieklassige school, maar na overleg met een van de rooms-katholieke geestelijken, kapelaan Mulder, was dit gewijzigd in een tweeklassig gebouw. Van de zijde van de Binnendijkers kwam nogal wat verzet tegen het opheffen van hun school, maar B & W wimpelden de bezwaren omtrent de grote afstand af met de eenvoudige constatering, dat de kleuters van Binnendijk dan zeker wel zonder enig bezwaar de nieuwe R.K. kleuterschool bij de katholieke kerk (in Buitendijk!) konden bezoeken! De lagere-schooljeugd, die toch ouder was, kon bovendien tussen de middag overblijven.(12)

Op vrijdag 22 mei werd de school in herberg 'De Lindeboom' aanbesteed. De door de Amersfoortse architect W.H. Kam ontworpen school zou door aannemer Van Barneveld uit Vreeswijk voor f. 13.920,-- aangenomen worden. De oude school en woning werden door Van Dijk uit Laren voor f. 630,-- afgebroken. Hij ontving na de sloop nog een premie van f. 25,-- voor het snelle en accurate werk. Tijdens de bouw waren er moeilijkheden tussen bouwers en de Kerkvoogdij over de uitweg via het kerkhof en de opslag van bouwmaterialen. Dit werd door een financiële vergoeding geregeld. Ook liet de gemeente struiken planten tussen de schoolingang en de kerk ten einde het gezicht enigszins te beletten. De in 1874 gemaakte zij-ingang van de kerk lag namelijk precies tegenover die schoolingang. (13) De school van Buitendijk is tot 1915 als zodanig in gebruik gebleven. Daarna diende het enige tijd als opslagruimte, twee jaar als R.K. Jongensschool en verder als patroonaats-en verenigingsgebouw. Het katholieke kerkbestuur had het daartoe in eigendom ver-

worven. Enige jaren geleden werd het weer - door de gemeente teruggekocht om mettertijd afgebroken te worden om er sociale woningbouw te realiseren.

Noten:

- 1) zie J.V.M. Out 'De Ambachtsheerlijkheden van de beide Eemnessen (1714-1922)' Jaarboek Oud-Utrecht 1980, blz. 110-127.
- 2) Archief Ned. Herv. Kerk Eemnes-Buiten, Doop-, trouw- en Kerkeradsboek 1703.
- 3) J.H.M. Putman: Eemlandse klappers 9 (Doopen Eemnes tot 1811), zie: doopgetuigen katholieke kerk.
- 4) Gemeente Archief Eemnes: 19e eeuw archief, foutief in map 'Ingekomen stukken' 1826.
- 5) G.A. Eemnes: notulenboek nr 1 (dl 2), blz. 336.
- 6) E.P. de Booy 'Weldaet der Scholen', Stichtse Historische Reeks 3, blz. 213-214.
- 7) Archief R.K. Kerk Eemnes, Armbestuur Kasboek 1778-1820.
- 8) N-H. Kerk Eemnes-Buiten: Rekeningen Kerkmeesters. G.A. Eemnes: notulenboek nr. 1 (dl 2), blz. 266-267.
- 9) G.A. Eemnes: 19e eeuw archief, Ingekomen en uitgaande stukken en de notulen gemeenteraad (in map 'Ingekomen stukken ') 1824.
- 10) idem; bovendien: J.C.F. d'Aulnis de Bourouill 'Chronologische geschiedenis van Eemnes a.o. 1725-1899, en belangrijke aantekeningen voor dat tijdvak' (hs. Gemeentehuis Eemnes); hierin wordt ook een eerdere aanbesteding van dakreparatie van het dak van het schoolhuis in oktober 1813 genoemd. Naspeuring bracht nog niet aan het licht welke school dit was en of het uitgevoerd werd.
- 11) zie: 'Honderd jaar katholiek onderwijs in Eemnes' (Eeuwfeestcomité Eemnes 1975) en 'Een eeuw christelijk onderwijs in Eemnes 1882/1883' (Eeuwfeestcommissie Eemnes 1982).

- 12) G.A. Eemnes: Notulen gemeenteraad d.d.
7 dec. 1881. Voor de verdere bouw: 6 dec.
1882, 4 jan. 1883 en 22 mei 1883.
- 13) Archief N-H. Kerk Eemnes-Buiten, Notu-
lenboek Kerkvoogden en Kerkvoogden met
Notabelen (1869-1886): vergaderingen
20 nov. 1883, 7 en 23 jan. 1884 en 28
febr. 1885.

(wordt vervolgd).

Jan Out.

Werkgroepen

tel.

Haven/Scheepvaart	W.Bary, Rietgors 16	82661
Monumenten	L.Lankreijer, Aartseveen	94-89198
Biblio/topografie	M.Achthoven, Fazantenhof	12-89856
Genealogie	H.van Hees, Geutoomserf	23 -89849
Recent verleden	idem.	

Beknopte geschiedenis van de familie Roodhart in Eemnes.

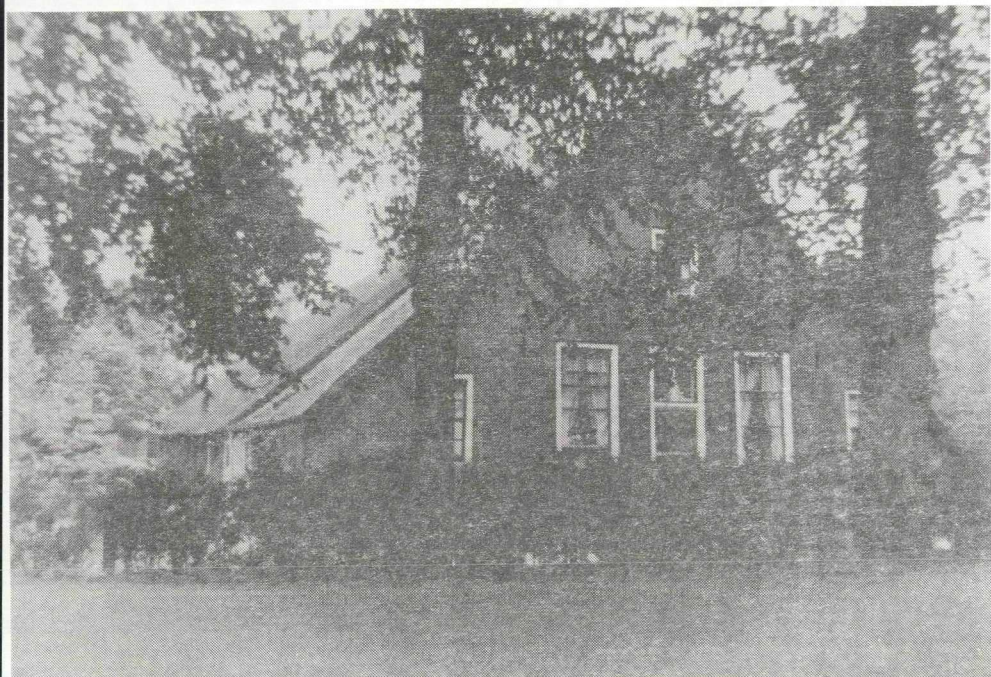
*De familie Roodhart is een oud Eemnesser
geslacht.*

*Zoals in vele gevallen wordt ook de naam
Roodhart in de archieven op verschillende
wijzen geschreven..De familieleden wonen
afwisselend in Eemnes en in de Vuursche
en stammen af van Teunis Reijers Roothart.*

I Teunis Reijers Roothart
geboren ± 1680
overleden Eemnes ± 1725.

In 1725 wordt Teunis Reijers Roothart ver-
meld als mede-eigenaar in Teunis Reijerserf.
Waarschijnlijk is hij omstreeks die tijd
overleden, want bij een akte van 13-12-1725

verhuren zijn onmondige kinderen de hof-
stede in Teunis Reijerserf, d.i. Wakkeren-
dijk 104, aan hun broer Reijer Thonisz. Later
wordt de boerderij eigendom van broer Willem
Teunisse Roothert. In 1767 transporteert
Willem het pand aan de Diakonie van de Herv.
Gemeente Eemnes Buiten, hij blijft er echter
wel wonen.

Wakkerendijk 104

Een andere zoon van Teunis Reijers was:

II Hendrik Teunisse Roothert

geboren $\pm$ 1710

overleden $\pm$ 1783

trouwt de Vuursche 24-4-1740

Trijntje Jacobs Zeevangh

Het echtpaar vestigt zich in de Vuursche,
waar 4 zoons worden geboren.

Een van hen is:

III.1 Goosen Roodhart

geboren de Vuursche 29-7-1754

overleden Eemnes 8-3-1806

trouwt Eemnes bi. 1-4-1782
Johanna Schjmmel

Ten tijde van zijn huwelijk woont Goosen op Oost-Indië, een boerderij behorende bij Groeneveld. Al spoedig daarna, in 1783, vestigt het echtpaar zich op de boerderij Meentweg 63. Dat was een andere boerderij dan er nu staat, het huidige pand is enkele jaren oud. De oudste zoon van Goosen en Hanna is:

III.1a Abraham Roodhart
gedoopt Eemnes 13-11-1785
overleden Eemnes 28-10-1853
trouwt Eemnes 25-12-1814
Mijntje van Woudenberg

Aanvankelijk woonde het echtpaar op Meentweg 81, later bewonen zij het huis 'De Ronde Schoorsteen'. Dit pand is afgebroken + 1845 en moet bestaan hebben ter hoogte van Meentweg 87/89. Abraham trok weer een stukje verder en kwam terecht op Meentweg 91. Bij een verbouwing van dit pand indertijd vond Hendrik van 't Klooster een busje achter de schoorsteen met daarin een briefje waarop stond: 'Eerste bewoner van het huis was Bram Roodhart.'

De Kinderen van Abraham en Mijntje zijn jong gestorven, daarom vervolgen wij met een andere zoon van Hendrik Teunisse en Trijntje Zeevangh:

III.2 Teunis Roodhart
geboren de Vuursche 12-2-1741
overleden de Vuursche 1-10-1824
trouwt 29-04-1764
Willelmijntje van Ommeren

Zij kregen 2 dochters en 1 zoon:

IV Jan Roodhart
geboren Hoge Vuursche 17-8-1766
overleden ??
trouwt 3-5-1801
Maria Klein.

Met hun zoon Teunis komen we terug in Eemnes.

STAMBOOM GESLACHT

TEUNIS REJERS RO
WAKKEREN

HENDRIK TEUNISSE (± 1710 - ± 1783)

TEUNIS (1741 - 1824)

GOOSEN (1754 - 18
MEENTWEG 63

JAN (1766 -)

ABRAHAM (1785 - 185
O.A. MEENTWEG 91

TEUNIS (1808 - 1875)
WAKKERENDIJK 1

GIJSBERT (1841 - 1917)
OUD GEMEENTEHUIS + STREEFOORD

TEUNIS ()
WAKKEREN

TEUNIS
KERKSTRAAT 10/12
MOLENWEG 21

JAN
"WOLFSSTEDE" #
WAKKERENDIJK 88

TEUNIS
LAARDER-
WEG 40

GERRIT
"STREEFOORD"
MOLENWEG 2

HENDRIK
(1900 - 1980)
BERENBOER
MOLENWEG 21

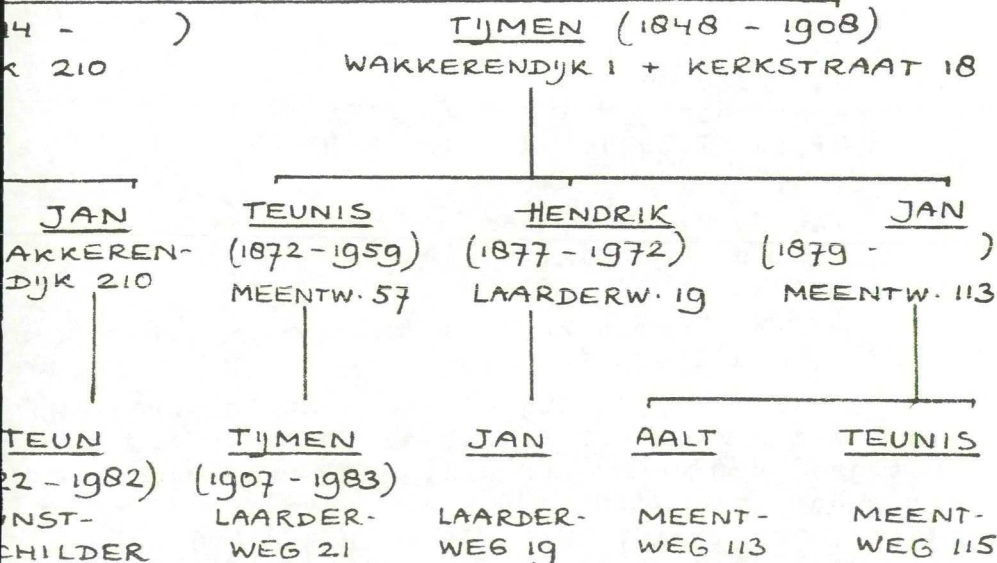
GIJSBERT
"WOLFSSTEDE"
WAKKERENDIJK 88

BROERS +
ZUSTERS ()
ROOTHART
LAARDERW. 40

ROODHART

THART (± 1680 - ± 1725)
K 104

WILLEM TEUNISSE (± 1710 - 1777)
WAKKERENDIJK 104

* ZIE FOTO BLZ. 51

V Teunis Roodhart
geboren de Vuursche 21-9-1808
overleden Eemnes 18-2-1875
trouwt Eemnes 5-2-1835
Aaltje Blom

Zij woonden hoek Wakkerendijk, Laarderweg, Meentweg in het tolhuis, dat nu is verdwenen. Aaltje en Teunis kregen 5 zoons en 4 dochters en zijn de stamouders van de huidige Roodharten in Eemnes. Na Jan, die trouwde met Aaltje Hagen en Willem, gehuwd met Geertje Schram, werden geboren:

Via Gijsbert Roodhart
geboren Eemnes 22-11-1841
overleden jan 1917??
trouwt Eemnes 7-5-1865
Aaltje Scherpenzeel

Zij bewoonden eerst het oude gemeentehuis aan de Wakkerendijk en trokken later naar de boerderij Streefoord (Molenweg 2). Dit echtpaar kreeg o.a. 2 zoons Teunis en Jan. Teunis, getrouwd met Aaltje de Bree en handelend in kolen, woonde aanvankelijk in de Kerkstraat en verhuisde vandaar naar de Molenweg. Hun kinderen zijn terug te vinden onderin het stamboomoverzicht. Zoon Jan trouwde met Geertrui Haverkamp, die de boerderij Wolfstede overnam. Hun zoon Gijsbert is de huidige bewoner van deze boerderij.

Vib Teunis Roothart
geboren Eemnes 10-9-1844
overleden ??
trouwt Eemnes 22-11-1885
Cornelia van den Broek

Teunis werd bij de Burgelijke stand abusievelijk als Roothart ingeschreven en zo is het gebleven voor hem en zijn nakomelingen. Zoon Jan, gehuwd met Johanna Cornelia Bijtler, bleef in het huis van zijn vader wonen aan de Wakkerendijk 210 en dreef daar een winkel in kruidenierswaren en petroleum. Zij waren de ouders van o.a. de kunstschilder
50 - HKE

Teun Roothart, die in 1982 te Naarden is overleden.

Hun zoon Teunis en zijn Vrouw Aletta Hensbergen zijn de ouders van de gebroeders Roothart aan de Laarderweg 40.

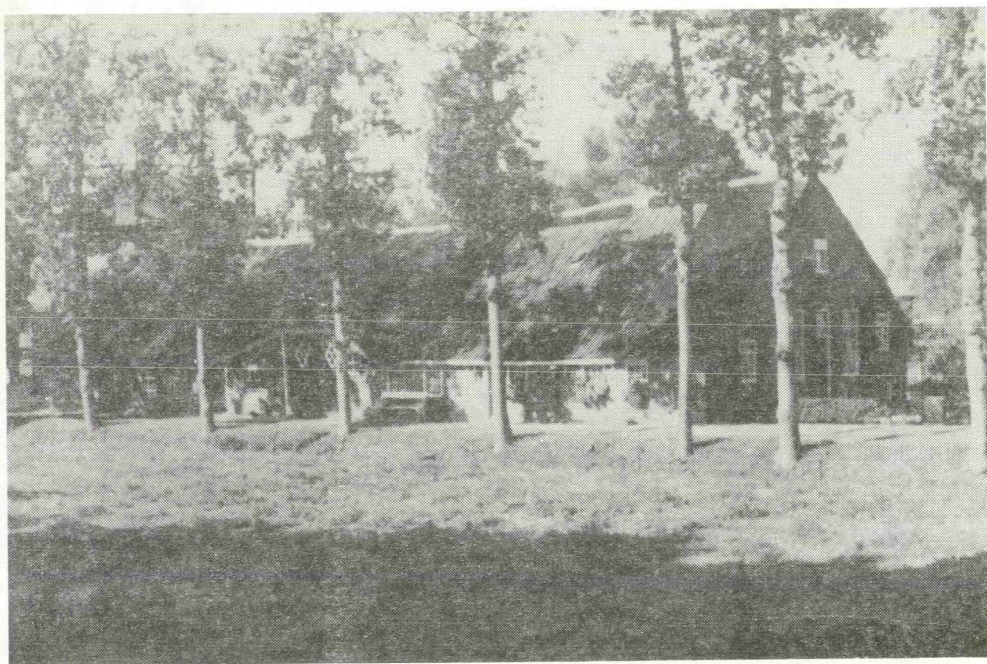
Vic Tijmen Roodhart
geboren Eemnes 29-3-1848
overleden 1908
trouwt Eemnes 22-10-1871
Teunisje Scherpenzeel

Na eerst in Eemdijk en in het huis van zijn vader gewoond te hebben trok Tijmen met zijn gezin naar Kerkstraat 18.

Enkele van hun kinderen zijn:

Teunis, getrouwd met Aagje de Bree. Zij waren de ouders van Tijmen Roodhart aan de Laarderweg 21.

Hendrik, gehuwd met Willemijntje de Ruiter.
Hun zoon Jan Roodhart woont eveneens aan de Laarderweg op nr. 19.

Wakkerendijk 88
Boenderij de Wolfs-stede

Jan trouwt met Maartje van de Pol en vestigt zich aan de Meentweg, waar hun zoons Aalt en Teunis nu nog wonen.

Gijs trouwde met Maria Bangert. Hij was fiet-senmaker in de winkel waar nu de schilders-zaak van Adrie Hoogland is gevestigd.

Om de geschiedenis 'beknopt' te houden zijn de meisjes Roodhart buiten beschouwing gela-ten. Misschien komen we hierop nog eens apart terug.

Met dank aan de Heer Jan Roodhart en Henk van Hees die voor dit artikel de nodige gegevens verschaften. U weet het, opmerkingen en aan-vullingen zijn van harte welkom.

Uit de Gooi en Eemlander van 20 januari 1982:
Teun Roothart (59) overleden

De bekende Naarder Teun Roothart is gisteren na een kortstondige ziekte op 59-jarige leef-tijd overleden.

Hij was keramist en schilder. Teun Roothart, geboren in Eemnes, had in Naarden zijn winkel-tje in een zelf gerestaureerd pand in de Turf-poortstraat. Maar in een oude school in Kor-tenhoef had Roothart bovendien al dertien jaar een atelier. Daar vertoefde hij vaak met an-dere kunstenaars als Flip Hamers en Geert Geerlings.

Voor al de laatste jaren was Roothart als schil-der actief, hoewel hij vanaf zijn jeugd al schilderde en tekende.

Keramische plastieken van hem zijn ondermeer te vinden bij het gebouw van de brandweer in Kortenhoeft en een bejaardentehuis in Muider-berg. Hij exposeerde vaak.

Dit jaar zou er een grote tentoonstelling van schilderen komen in 't Spant te Bussum. Roothart wordt vrijdagmiddag begraven op de algemene begraafplaats te Naarden.

Werkgroep Genealogie
Bertie van Wijk-Blom.

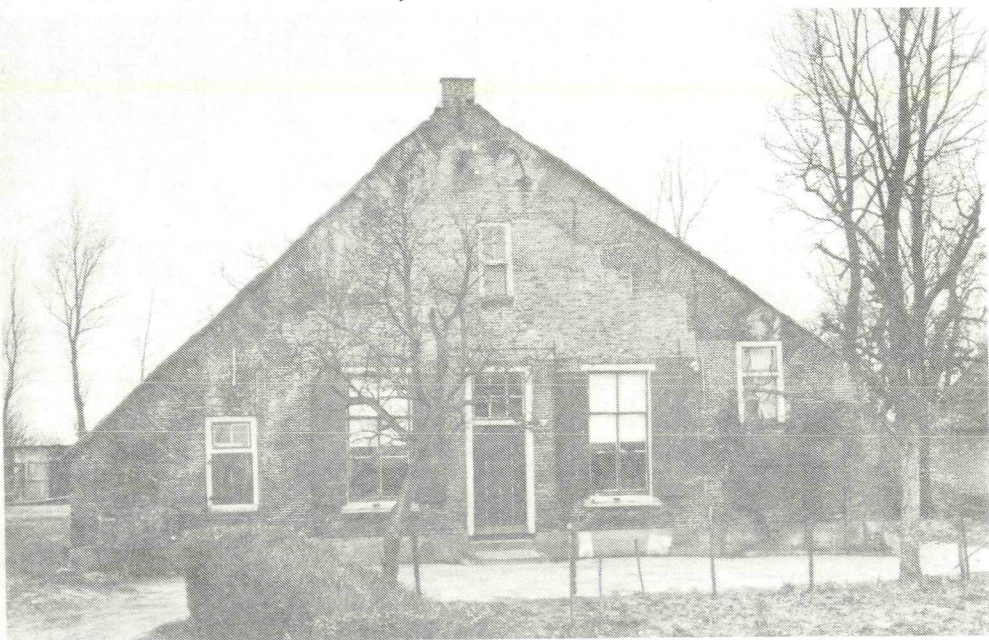
Meentweg 43.

Ook deze keer hebben wij ons weer verdiept in een huis aan de Meentweg, in dit geval nr. 43, eveneens voorkomend op de Monumentenlijst. Het wordt al vanaf 1976 bewoond door de familie v. 't Slot, maar is bij veel Eemnessers beter bekend als de boerderij van Aagje van Dalen. (Van haar werd in het laatste nummer van 1982 een foto geplaatst.)

Zij woont er tot haar dood in 1966.

Haar knecht Theo Splint erft de boerderij en geeft er de naam Mariahoeve aan, omdat hij zijn vrouw op Mariahemelvaart had ontmoet.

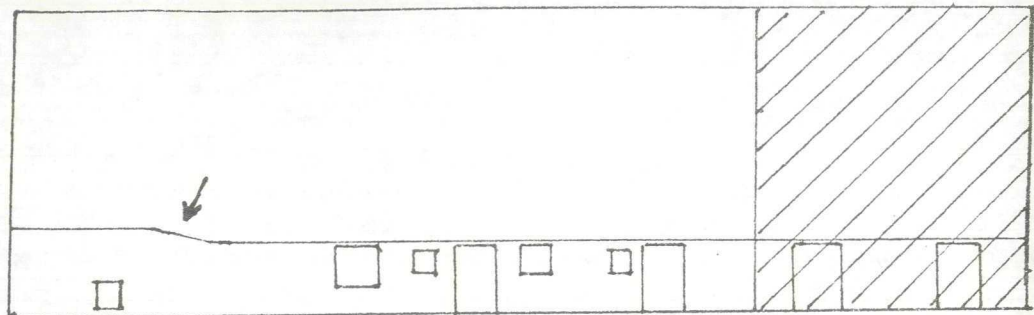
In 1970 wordt de boerderij verkocht aan de familie v.d. Meer, die plannen maakt voor een verbouwing en tevens opknapbeurt, waarvan het huis, blijkens de hierbij afgedrukte foto uit 1967, wel toe was. Op de te-

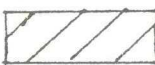
Meentweg 43 - 1967. 'foto Monumentenzorg, Zeist'

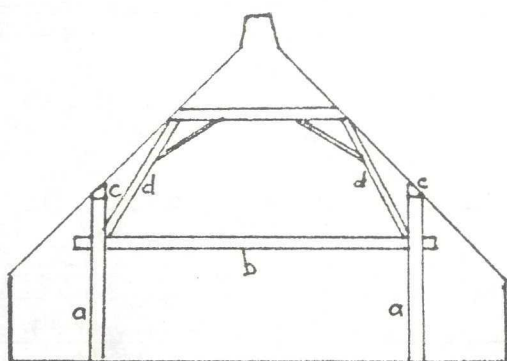
keningetjes kunt U zien, hoe de situatie toen was en grotendeels nog is.

De meest opvallende verandering is het weg-

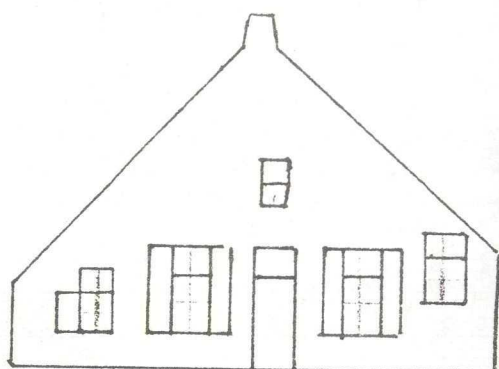

zijgevel noordzijde

 verdwenen in 1970.

doorsnede

voorgevel

halen van de achterste 8 meter van het huis, waarvan in het begin van de 60-er jaren al de houten achtergevel vervangen was, nadat deze bij een flinke storm in zijn geheel naar buiten was komen vallen. Verder is op de doorsnede van het huis goed de merkwaardige balkenconstructie te zien. We treffen hier niet de normale gebinten aan, waarbij de dwarsbalk doorloopt tot aan de onderkant van het dak (zie HKE 1982-nr. 4 blz. 99), maar hoog doorlopende stijlen (a), verbonden door een dwarsbalk (b). Hierop rusten balken, die in de lengterichting van het huis lopen (c). Voor extra steun van het dak zijn op de dwarsbalk een soort schragen aangebracht (d). Waarschijnlijk is een dergelijke constructie nodig door de grote afme-

tingen van het huis: aan de voorzijde 13.82 m
aan de achterzijde 12.57 m breed en oorspronkelijk aan de noordzijde 26.34 m en aan de Zuidzijde 25.65 m (!) lang.

Een ander typisch kenmerk van dit huis is het verschijnsel, dat de daklijst aan de noordelijke zijgevel een knik vertoont (zie pijl), waar de opkamer ophoudt. Meestal loopt het dak hoog door tot aan de deel en maakt het pas daar een knik naar beneden. Tot 1970 bestond het dakgedeelte aan de zuidzijde boven het voorhuis uit pannen, zoals wij vaker zien, om regenwater voor de was op te vangen. Onder het huis zit bovendien een *wel*, waaruit ook water betrokken werd, lekker om te drinken, maar vanwege het ijzer ongeschikt voor de was.

Vanaf 1702 weten wij zo ongeveer wie de bewoners zijn geweest. In dat jaar staat Steffentje Jans als bewoonster genoteerd. Haar dochter Teuntje trouwt met Willem Janse Ruijter, in wiens bezit de boerderij overgaat. Tot 1829 komen wij de familie Ruijter op deze plaats tegen, meestal als eigenaar, soms ook als huurder; van 1806 tot 1829 is de boerderij in het bezit van Gergert Cornelisse v.'t Klooster en zijn vrouw Marretje Ruijter. Dan verkopen zij hem aan Gijsbert van Dalen, in wiens familie het huis blijft tot de dood van Aagje van Dalen in 1966.

Bij dit huis heeft vroeger ook het pand Meentweg 41 behoord (zie foto) Dit werd in 1764 als 'huyzinge met zijn Erve, Hof en Hofstede met alle bepotingen en beplantingen' door Jan Willemse Ruijter verkocht aan de diaconie, die het nu nog in bezit heeft. Het pand van de foto is in 1950 afgebroken; er werd een rijtje van 3 huizen op dezelfde plek gebouwd, dat er in niets meer op lijkt. Bij de afbraak kwam een nog oudere fundering tevoorschijn. Achter het huidige huis staat een oude schuur, aan het eind van de vorige eeuw gebruikt door de gebroeders de Boer, die er slachtten. Op de balk zijn nog res-

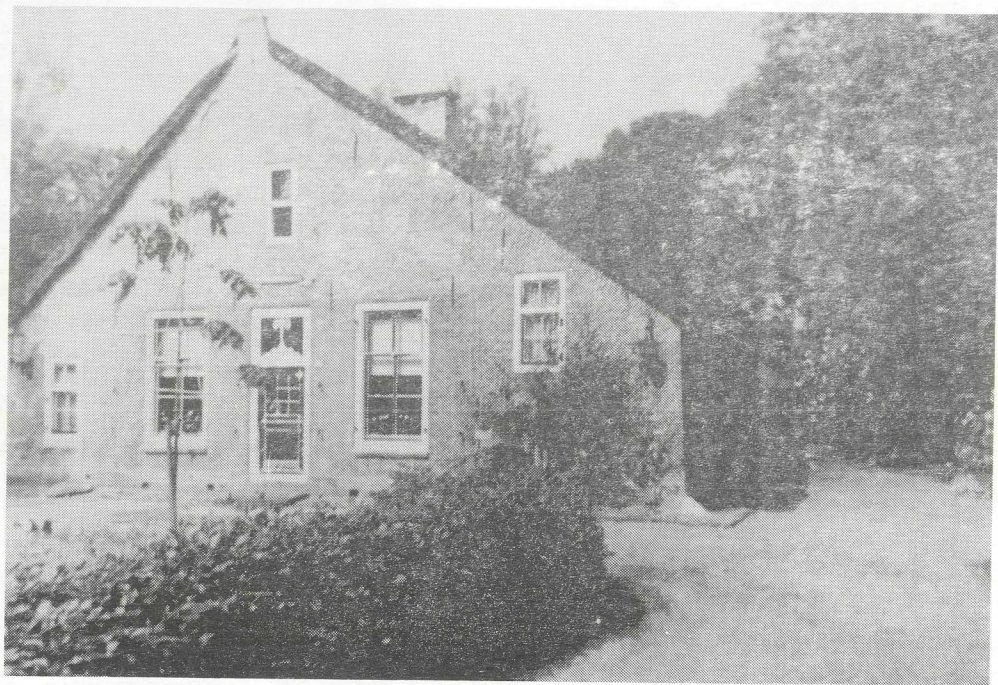
Vroegere pand Meentweg 41.

Meentweg 41, huidige situatie.

'op dit plaatje ziet U op de achtergrond de voorgevel van van Meentweg 43. In de deur staat Bep Daatselaar; haar moeder was hier dienstbode. De man op de foto is de fotograaf zelf'.

Meentweg 43_huidige situatie.

ten te zien van een constructie, waaraan de geslachte dieren werden opgehangen; in de buitenmuur zit een uitgesleten plek, waar messen gescherpt werden

Mocht U nieuwsgierig geworden zijn, hoe de huidige situatie er vanaf de weg uitziet, wat let U er op een mooie dag langs te fietsen. De Meentweg is de moeite waard!

Livia Lankreijer.

Het Luchtschip

Op de vroege morgen van 13 december 1917 werd bakker Heek aan de Wakkerendijk op een onaangename wijze verrast door het Engelse luchtschip 'H.M. Airship '26' dat op het dak van de bakkerij was gestrand. De bemanning van het luchtschip, Luitenant Kilbum, mecaniciën Plowdown en de matrozen L.M. Johnvok en Polo Rumsend hadden bij Portugaal en Ottoland al dan niet vrijwillig het luchtschip verlaten.

Stuurloos rondrijvend is het 's nachts van uit Laren al hoogte verliezend op Eemnes aangekomen.

Een al eerder uitgeworpen grondanker had een later in de Zuid polder te Veer teruggelaten.

Dit sleepanker is er denkkelijk de oorzaak van geweest, dat er aan de dijk een aantal telefoon-en elektriciteitsdraden werden vernield. Het luchtschip is daarna in de lindeboom voor het gelijknamige café terechtgekomen, dit café was toen een veel bezochte gelegenheid daar er in de opkamer vergaderingen, trouwplechtigheden en de verhuur van de diverse kavels in de polder plaatsvonden.

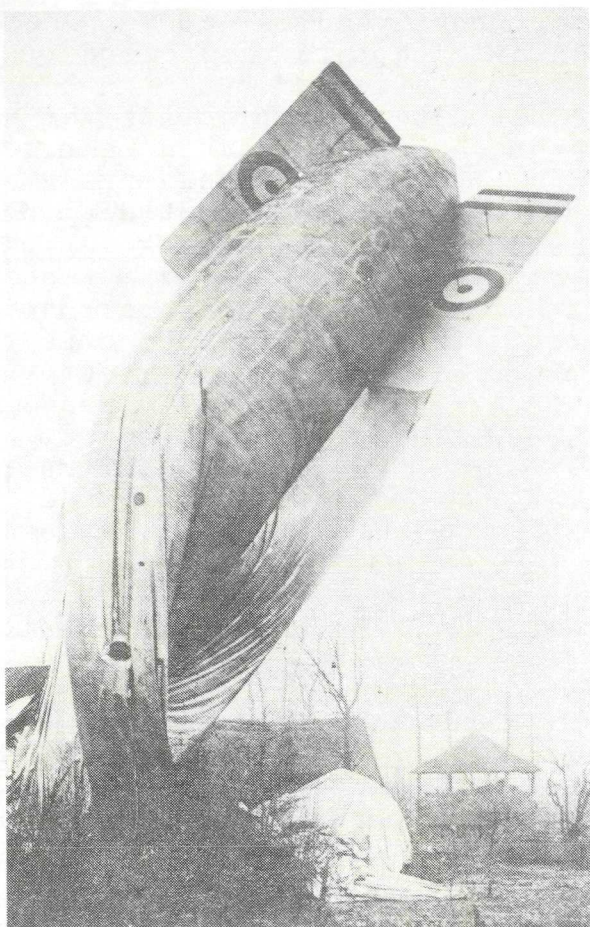
Van uit de lindeboom is het gevaarte langs de gevel van het naastliggende huis geschuurd en heeft een gedeelte van die gevel beschadigd. Of het nu door de lindeboom of door de gevel is opgescheurd, in ieder geval is het daarbij zoveel gas verloren, dat het met de gondel en de motor tegen het huis van bakker Heek is geslagen.

Dat de bakkerij daarbij zware schade had opgelopen is op oude foto's nog te zien.

De gondel bleef daarna klem zitten tussen de ongeveer een meter hoge vierkante waterput en het huis. De achterkant van het luchtschip, waar de gondel en de motor met kabels aan vast zaten, zwaaide op de wind heen en weer, zodat van ver de plaats van de ramp al duidelijk zichtbaar was.

H. Horst vertelde over het gebeurde:

'Toen ik 's morgens om kwart voor zeven naar mijn werk fietste, het was toen nog donker op de Wakkerendijk en je zag niet veel, want de verlichting bestond toen nog uit een enkele olielantaarn, om de paar honderd meter, (die iedere avond met de hand moest worden aangestoken en de fietsverlichting was ook nog niet datgene wat het nu is), was bij bakker Heek de

ballon die met zijn voorkant in de houtstapel lag. Die houtstapel lag daar, omdat de oven toendertijd nog met hout gestookt werd.

De nog met gas gevulde achterkant stak meters hoog boven de bakkerij uit. Wat er verder mee gebeurd is, heb ik niet gezien, want ja ik moest weer verder naar mijn werk en te laat komen was er niet bij.'

Gelukkig is het gas niet in brand geraakt, want dan was de ramp niet te overzien geweest.

Dit was mede te danken aan het snelle optreden van militairen uit Naarden en Craillou die de laatste gasresten uit het luchtschip hebben laten lopen en met drie wagens

naar Soesterberg hebben afgevoerd.
De Engelse regering is door Burgemeester
Rutgers van Rozenburg aansprakelijk gesteld
voor de schade.

Omdat een reactie nogal lang op zich liet
wachten is de burgmeester zelf op bezoek
bij de Engelse Consul in Den Haag gegaan
met als resultaat een schadevergoeding
voor de betrokkenen.

De bakker Heek ontving een vergoeding van
600 gulden.

W. van Ijken

Bronnen: De Drost, J.V.M. Out, H. Horst,
G.D. van Bruchem.

*We hebben het nu niet over erven, venen en
kampen in het vierde deelplan, maar over de
oudste straatnamen van Eemnes.*

*Het volgende artikel stond in de 'Laarder
Courant de Bel' van 4 februari 1930.*

Nieuwe Straatnamen en huisnummering

Eenigen tijd geleden maakten wij in ons
blad reeds melding van de nieuwe huisnumme-
ring, welke in den loop van het jaar 1930
in deze gemeente zou worden aangebracht,
in verband met het goedgekeurde uitbrei-
dingsplan voor deze gemeente, alsmede met
het oog op de a.s. 10-jaarlijksche volks-
telling.

Voorheen bestond alleen een indeeling in
wijken, nl. de wijken A en B, welke thans
zullen komen te vervallen.

De weg naar de Meent, in Eemnes-Buiten,
zal vanaf de woning van den heer A. de
Bruijn, genaamd worden: 'Meentweg',

Vanaf genoemd punt, het kruispunt van we-
gen naar Laren NH, zal de bestaande weg
genoemd worden: 'Laarderweg', welke als zij-
wegen heeft de 'Molenweg', vanouds bekend
onder den naam Molenbuurt, loopende van
den Laarderweg tot de woning van de fam.

Pas, de 'Streefoordlaan', loopende langs het erf der aldaar staande boerderij Streefoord, beginnende bij den Laarderweg en eindigende bij het punt van samenkomst met genoemden Molenweg. De weg, evenwijdig loopend met den Laarderweg, vanaf de woning van den heer J. van Wijk, zal genaamd worden 'Nieuweweg', terwijl aan het einde van den Laarderweg, nabij de grensscheiding van de gemeente Laren NH, de weg langs de bestaande Gooijergracht, loopend in Zuidelijke richting genaamd zal worden 'Gooijergracht' 'Zuid' en de weg loopend in Noordelijke richting langs genoemde gracht: 'Gooijergracht' 'Noord'.

Teruggaande naar het punt van samenkomst van den Meentweg met Laarderweg, wordt de weg langs den Wakkerendijk naar Baarn, tot aan de grensscheiding genoemd 'Wakkerendijk'.

Deze weg heeft als rechterzijwegen de van ouds bekende Kerkstraat, welke haar ouden naam zal behouden, de weg langs de boerderij Groeneveld, welke loopt tot de z.g. 'Witte Bergen', zal genaamd worden: 'Seldenrijkgeweg'!

Het bestaande landweggetje t.o. de Ned. Herv. Kerk te Eemnes-Binnen krijgt den vanouds bekenden naam 'Biersteeg' en loopt vanaf genoemd beginpunt over den nieuwen Rijksstraatweg tot aan de Gooijergracht Zuid.

De 'Oude Eemnesserweg' loopt vanaf het Theehuis de Heidebloem tot den Nieuwen Rijksstraatweg, nabij het kruispunt van dezen met de genoemde Biersteeg.

Het weggetje, hetwelk den Laarderweg met den Nieuweweg verbindt, langs de woning van den heer J. Hagen Wzn, zal genoemd worden 'Verbindingsweg'.

Naar wij vernemen is thans reeds een aanvang gemaakt met de nieuwe nummering en zullen de oude nummers voor het gemak der ingezetenen e.a. nog eenigen tijd aan de

huizen blijven zitten, ter voorkoming van verwarring.

De nieuwe huisnummers zijn wit geëmailleerde bordjes, waarop met zeer duidelijke zwarte cijfers, het nummer is aangegeven hetgeen vanaf grooten afstand ook zeer duidelijk zichtbaar is.

Voor elkeen zal deze nummering een groot gemak opleveren.

Naschrift

De bewoners van de Biersteeg waren niet zo gelukkig met de nieuwe benaming. Op hun verzoek werd 'de steeg' daarom enkele jaren later veranderd in 'Heidelaan'.

Met dank aan G.L. de Boer sr.

MEDEDELINGEN

Foto's Kerkstraat.

Er bestaan plannen om volgend jaar een speciaal nummer van ons blad aan de *Kerkstraat* te gaan wijden.

Wij denken hierbij aan een korte beschrijving van de geschiedenis van de panden uit de Kerkstraat en hun bewoners. Wij willen dit nummer voorzien van een aantal oude foto's van huizen uit de Kerkstraat.

Daarbij zouden wij de hulp van de lezers van ons blad willen vragen. Iedereen die nog van dit soort oude foto's heeft zou ons een groot plezier doen, wanneer wij deze foto's korte tijd zouden mogen lenen om ze dan in ons blad af te kunnen drukken.

Onze belangstelling gaat allereerst uit naar:

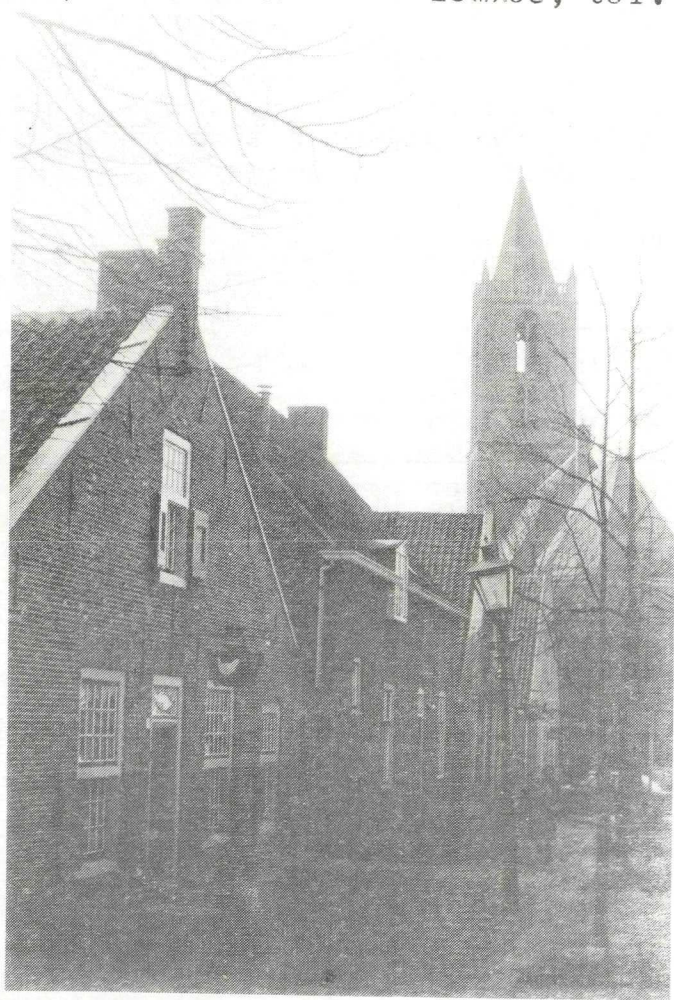
1. het oude Hoge Huis in de Kerkstraat, afgebroken rond 1950;
2. de oude Hervormde Pastorie in de Kerkstraat, afgebroken rond 1930.

Daarnaast zullen wij natuurlijk ook erg
in ons schik zijn met oude foto's van
nog bestaande panden.

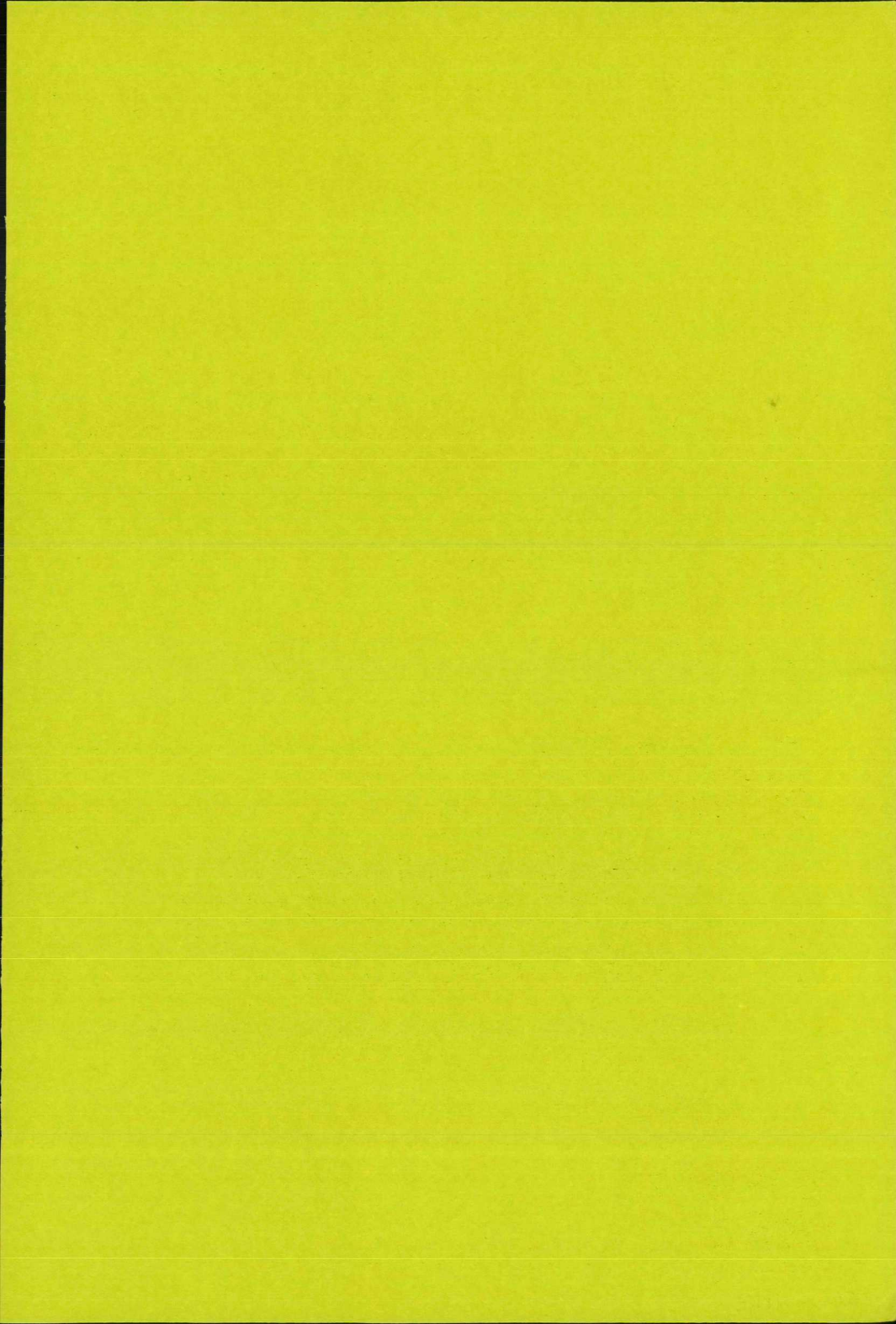
Wanneer U ons wilt helpen, dan kunt U kon-
takt opnemen met

Henk van Hees
Geutoomserf 23
Eemnes, tel. 89849

Livia Lankreijer
of Aartseveen 94
Eemnes, tel. 89198,

Verzoek van de redactie;
Copy voor de volgende aflevering-
uiterlyk 27 aug. 1983.

(Dit is bestemd voor niet-leden van de Historische Kring Eemnes)

wat voorbij is komt

niet weerom': heet het gezegde. Toch zijn er veel mogelijkheden om bepaalde gebeurtenissen, zaken, dingen enz. 'aan de vergetelheid te ontrukken'.

Onze voorouders hebben zich daar ook reeds mee beziggehouden:

archieven vol met gegevens over woonplaatsen, familienamen, gebruiken, ambachten, landkaarten, prenten en nog vele andere interessante onderwerpen. Het is zinvol door bestudering van al deze gegevens uw inzicht te verrijken omtrent de historie van ons verleden.

Bent u ook geïnteresseerd, onze Historische Kring Eemnes zal u graag daarbij helpen en het is aan u onderstaande kaart in te vullen; in te leveren bij het sekretariaat van HKE: *Raadhuislaan 39 Eemnes, tel. 146 89* of: *Fazantenhof 12, Eemnes, tel. 898 56*.

(Informeer ook eens bij uw vrienden en kennissen naar hun belangstelling voor HKE)

Datum :

Naam :

Adres :

Postcode / :

Plaats / Telefoon

- ☐ heeft belangstelling voor de activiteiten der Historische Kring Eemnes. (HKE).
Will hierover gaarne nadere informatie ontvangen.

- ☐ geeft zich op als lid van de Historische Kring Eemnes (HKE) à f 15,- per jaar.

- ☐ speciale belangstelling voor de werkgroep:
☐ Monumenten	☐ Biblio/Topografie	☐ Recent verleden
☐ Genealogie	☐ Haven/Scheepv.	☐ .

Handtekening:

□ ○ : Voorkeur aanstippen.

